

Nr 122.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående pension åt eldaren vid högre allmänna läroverket i Lund Måns Jönsson; given Stockholms slott den 17 mars 1916.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att eldaren vid högre allmänna läroverket i Lund Måns Jönsson må, efter erhållet entledigande från sin befattning, från och med år 1917 under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension till belopp av 400 kronor.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

K. G. Westman.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 17 mars 1916.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Westman anförde:

I skrivelse till läroverksöverstyrelsen har rektorn vid högre allmänna läroverket i Lund anhållit, att överstyrelsen måtte vidtaga åtgärder för att bereda eldaren vid nämnda läroverk Måns Jönsson den pension av statsmedel, som kunde anses lämplig.

Pension åt eldaren Måns Jönsson.

Vid rektorns skrivelse voro fogade:

dels en av Jönsson hos rektorsämbetet gjord ansökning att vid 1917 års ingång få avgå med pension;

dels prästbevis, utvisande att Jönsson är född den 9 september 1849 och gift samt att hans hustru Johanna Maria Nilsson är född den 7 maj 1855;

dels ett av legitimerade läkaren J. Fryding utfärdat intyg, att Jönsson i följd av kroppslig svaghet vore föga skickad att fullgöra sin tjänst, i synnerhet som han vore så gott som blind å det vänstra ögat och hade betydligt nedsatt synförmåga å det högra;

dels ock av rektorn utfärdade intyg av innehåll, att Jönsson allt sedan början av höstterminen 1897 varit anställd vid högre allmänna läroverket i Lund såsom eldare, varvid hans tjänstgöring omfattat värmeapparaters skötsel, renhållning å gata och gård, vedhuggning samt städning inom vissa läroverkets lokaler m. m., att han med nit och redbarhet fullgjort sina åligganden och fört en i allo hedrande vandel samt att hans avlöningsförmåner för närvarande utgå med 780 kronor årligen jämte fri bo-
stad, lyse och värme.

Läroverksöverstyrelsen, som med underdånigt yttrande den 21 februari 1916 till Kungl. Maj:t överlämnat handlingarna i ärendet, har därvid an-
fört följande:

Med hänsyn därtill, att riksdagen i åtskilliga fall beviljat pension åt vaktmästare vid allmänt läroverk, samt till föreliggande sakförhållanden syntes pension även uti ifrågakvarande fall böra beviljas. Beträffande det eventuella beloppet av pensionen till-
läte sig överstyrelsen erinra, att överstyrelsen i sin skrivelse den 12 september 1911, angående styrelsens för Sveriges allmänna läroverks vaktmästarförening ansökning i fråga om vissa ändringar i de för vaktmästarna vid de allmänna läroverken gällande bestämmelser om anställning i tjänst m. m., för vaktmästare av den pensionsklass, sökanden skulle hava tillhört, föreslagit ett årligt pensionsbelopp av 700 kronor, detta under förutsättning bland annat, att kostnaden för sådan vaktmästares pensionering bestritts, förutom genom bidrag av statsmedel, även genom pensionsavgifter av pensionstagaren själv och av vederbörande läroverk. För nu i tjänst varande vaktmästare av nämnda klass beräknades, att den av statsmedel utgående delen av den pension, som skulle tillfalla dem efter uppnådda 65 levnadsår och 30 tjänstår, skulle beträffande samtliga tjänstinnehavare utom de yngsta årsklasserna utgöra 350 kronor. Vid de till-
fällena, då riksdagen förut tillerkänt pension åt vaktmästare vid allmänt läroverk, hade i fråga om vaktmästare vid högre läroverk av detta slag pensionsbeloppet i regel bestämts till 500 kronor, under det att vid de få tillfällena, då sådan pension tillerkänts vaktmästare vid realskola, vilka, såsom av överstyrelsens ovan nämnda skrivelse den 12 september 1911 framginge, i regel tillhörde samma föreslagna pensionsklass som sökanden, pensionsbeloppet bestämts till 400 kronor årligen. Då nu sökanden endast ägde att till-
godoräkna sig en tjänstetid av 19 år, skulle, med tillämpning av de i överstyrelsens meranämnda skrivelse föreslagna bestämmelserna och i analogi med föreskrifterna i lagen angående civila tjänstinnehavares rätt till pension den 11 oktober 1907, sökanden vara berättigad till avkortad pension i förhållande till det mindre antalet tjänstår. Under förutsättning att 400 kronor lades till grund för pensionens beräkning, skulle sökanden alltså erhålla pension till ett belopp av $\frac{19}{30}$ av 400 kronor, d. v. s. 253 kronor 33 öre och med avrundning uppåt 260 kronor.

Redan en pension på 400 kronor syntes överstyrelsen synnerligen blygsam och torde icke fåla vid någon avknappning, om den skulle kunna bereda sökanden någor-
lunda drägliga levnadsvillkor. En konsekvent tillämpning av ovannämnda beräknings-
grund skulle leda till en pension så ringa, att den, särskilt med hänsyn till den steg-
ring i levnadskostnaderna, som ägt rum efter år 1911, icke torde kunna betraktas så-
som skäligen för en person, som hade bakom sig ett så långvarigt och väl vitsordat ar-
bete i ett läroverks tjänst som sökanden. Då härtill komme, att sökanden saknade

egna medel och på grund av hög ålder och sjuklighet vore fullständigt oförmögen att genom eget arbete bidra till sitt och sin hustrus uppehälle, måste sökandens ställning sägas vara i särskild grad ömmande. Överstyrelsen tillåte sig för den skull föreslå, att sökanden vid avgång från sin befattning måtte komma i åtnjutande av pension till ett belopp av 400 kronor årligen.

På grund av vad sålunda blivit anfört hemställde överstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Jönsson finge från början av år 1917 under sin återstående livstid uppbära pension av statsmedel till ett belopp av 400 kronor årligen.

På grund av nådig remiss har statskontoret den 6 mars 1916 yttrat sig i ämnet. Statskontoret har därvid hemställt om beredande av pension åt Jönsson med det av läroverksöverstyrelsen föreslagna beloppet.

Frågan om läroverksvaktmästarnas och därmed jämställda betjäntes allmänna pensionering har, såsom jag tidigare vid anmälan av liknande frågor erinrat, varit föremål för behandling av vederbörande myndigheter, av vilka läroverksöverstyrelsen avgivit förslag om inrättande av en särskild, för dessa befattningshavare avsedd pensionsanstalt. Då emellertid denna angelägenhet nära sammanhänger med spörsmålet om en centralisering av statsunderstödda pensionsanstalter, varom utredning för närvarande pågår, är frågan om ett allmänt ordnande av läroverksvaktmästares och med dem likställda befattningshavares pensionering icke mogen att nu komma under omprövning.

Departementschefen.

Det synes emellertid billigt, att åt Jönsson, i likhet med vad som vid flera föregående tillfällen ägt rum i fråga om till vidare arbete oförmögna betjante vid allmänna läroverk, beredes något ålderdomsunderstöd i form av pension, och har jag intet att erinra mot vad läroverksöverstyrelsen i detta avseende föreslagit.

Därest Jönsson kommer i åtnjutande av understöd enligt lagen om allmän pensionsförsäkring den 30 juni 1913, torde detta understöd likväl bli så obetydligt, att hänsyn därtill näppeligen behöver tagas vid bestämmandet av nu ifrågakvarande pension.

Jag tillstyrker alltså, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att eldaren vid högre allmänna läroverket i Lund Måns Jönsson må, efter erhållet entledigande från sin befattning, från och med år 1917 under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension till belopp av 400 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda tillstyrkt behagade Hans Maj:t Konungen, på hemställan av statsrådets övriga ledamöter, bifalla; och skulle proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet;

Nils Löwbeer.
